

የሚያቀል ከሆነ በዚህ ሕግ መሠረት ቅጣቱ እንደሚቀል የተደነገገ በመሆኑ ተጠሪ ድርጊቱን ከፈፀመ በኋላ እጁን ለመንግሥት መስጠቱና የቀረበበትንም ክስ ገና ከመነሻው ጀምሮ አምኖ መገኘቱ የቅጣት ማቅለያ ተጠቃሚ የሚያደርገው ሆኖ ተገኝቷል።

ስለዚህ ከላይ የተመለከቱት 3 ምክንያቶች ቅጣቱን ለማቅለል የሚያስችሉ በመሆናቸው የቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት በአብላጫ ድምፅ የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ሆኖ አልተገኘም።

ውሳኔ

- የቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት በወ/ይ/መ/ቁ. 647 ሰኔ 13 ቀን 1997 ዓ.ም በአብላጫ ድምፅ የሰጠው ውሳኔ ፀንቷል።
- ውሳኔው መፅናቱን እንዲያውቁት የውሳኔው ግልባጭ ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤትና ለተጠሪ በየአድራሻቸው ይደረሳቸው።
- መዘገቡ ተዘግቷል

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ቤ/ኃ

ዳኞች:- አቶ አብዱልቃድር መሐመድ

አቶ ሐገስ ወልዱ

አቶ ተገኔ ጌታነህ

አቶ ተሻገር ገ/ሥላሴ

አቶ ብርሃኑ አመነው

አመልካች:- የአማራ ብ/ክ/መንግሥት ፍትሕ ቢሮ ዓቃቤ ሕግ አቶ ደረጀ ኃይሉ

ተጠሪ:- አስማማው አራጌ - ከጠበቃ ወ/ሮ አዜብ ፋንታሁን ጋር ቀረቡ መዘገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍርድ

መዘገቡ ለሰበር ችሎት የቀረበው ተጠሪው በፈጸመው የወንጀል ድርጊት በሥር ፍ/ቤት ጥፋተኛ የተባለበት የወ/መ/ህ አንቀጽ በክልሉ ጠ/ፍ/ቤት መለወጡ አግባብ አይደለም ሲል አመልካች ህዳር 14 ቀን 1998 ዓ.ም አቤቱታ በማቅረቡ ነው።

የሰበር ችሎትም መዘገቡን ከመረመረ በኋላ ጠቅላይ ፍ/ቤቱ የተጠቀሰውን የሕግ አንቀጽ ለመቀየር ሕጋዊ ምክንያት የነበረው መሆን አለመሆኑን ለማጣራት ግራ ቀኙን አስቀርቦ አከራክሯል።

ከሥር ፍ/ቤት ውሳኔ መረዳት እንደተቻለው ለከፍተኛው ፍ/ቤት የቀረበው ክስ ተጠሪ ሚችን /ሚስቱ የነበረችውን ገነት ገበዬን/ ጨካኝና ነውረኛ በሆነ አኳኋን በመግደሉ በወ/መ/ህግ አንቀጽ 522/1/ሀ/ አመልካች መስሪያ ቤት ክስ አቅርቦ የሰበር ፍ/ቤትም የግራ ቀኙን ማስረጃ ከመረመረ በኋላ ከተጠሪው የወንጀል አፈጻጸም አኳያ በተጠቀሰው የወንጀል ሕግ አንቀጽ የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥቶ በሃያ /20/ ዓመት ጽኑ እሥራት እንዲቀጣ ፈርዶበታል። በዚህ ፍርድ ቅር በመሰኘት ተጠሪ ለክልሉ ጠ/ፍ/ቤት

ይግባኝ በማቅረቡ የክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ግራ ቀኙን ካከራከረ በኋላ የወንጀሉን አፈጻጸም መነሻ ምክንያትና ሁኔታ በመዘርዘር ከፍተኛው ፍ/ቤት የሰጠውን ውሳኔ በማሻሻል በወ/መ/ሀ አንቀጽ 523 መሠረት ጥፋተኛ በማለት በዚሁ መሠረት በአሥራ ሦስት /13/ ዓመት ጽኑ እሥራት እንዲቀጣ ፍርድ ሰጥቷል። ይህ ፍርድ በመሠረቱ የሕግ ስሕተት አለው ሲል አመልካች ያቀረበው አቤቱታ የተጠሪ የወንጀል አፈጻጸም በወ/መ/ሀ አንቀጽ 522/1/ሀ/ ጥፋተኛ የሚያደርገው ሆኖ ሳለ ወደ 523 ለመለወጥ የሕግ መሠረት የለውም የሚል ነው።

ከዚሁ አኳያ የሰበር ችሎቱ መዝገቡን መርምሯል። በከፍተኛ ፍ/ቤት ውሳኔ ሐተታ እንደተመለከተው ሐምሌ 16 ቀን 1994 ዓ.ም ከቀኑ 8:00 ሰዓት ላይ ተጠሪና ሟች መኖሪያ ቤት ውስጥ ሆነው ተጠሪ የመኖሪያ ቤታቸውን በር ከዘጋ በኋላ ሟችን በበር መቀርቀሪያ ግንባሯን መትቷት በወደቀችበት ቦታ ሁለት እጆቿን በማሰር ብልቷ ውስጥ እጅን በማስገባት ከባድ ጉዳት እንዳደረሰባት እና በዚሁ ምክንያት ሐምሌ 23 ቀን 1994 ዓ.ም ሕይወቷ እንዳለፈ በስር ፍ/ቤት ተረጋግጧል። ይህንን የወንጀል ድርጊት አፈጻጸም ከቀረቡት ማስረጃዎች ጋር በማገናዘብ የድርጊቱ አፈጻጸም የተጠሪን ጨካኝነት እና ነውረኝነት ያረጋግጣል በማለት የከፍተኛው ፍ/ቤት የሰጠውን ውሳኔ ለመለወጥ የጠቅላይ ፍ/ቤቱ ያስቀመጠው ምክንያት “የተጠሪው ድርጊት ዘግናኝ ቢሆንም ሟችን ለመግደል አስቀድሞ ያሰና የተዘጋጀ ለመሆኑ አልተረጋገጠም” የሚል ነው። ይህንን የጠቅላይ ፍ/ቤቱን አቋም ከወ/መ/ሀግ አንቀጽ 522 ይዘት አንፃር መመርመር አግባብነት ያለው ሆኖ አግኝተነዋል።

በመሠረቱ በወንጀል ሕግ የሀሳብ ክፍል የሚረጋገጠው ከወንጀል ድርጊት አፈጻጸም መሆኑ አከራካሪ አይደለም። በዚህ ጉዳይ ላይ የተጠሪ የወንጀል አፈጻጸም በወ/መ/ሕግ አንቀጽ 522/1/ሀ/ ሥር በተመለከቱት ሁኔታዎች ውስጥ እንዲወድቅ ያደረገው ድንጋጌው “አስቀድሞ ማሰብን”

እንደዋነኛ ምክንያት ወይም ብቸኛ ምክንያት የተመለከተ አለመሆኑ ነው። በዚህ የወንጀል ሕግ ድንጋጌ ከባድ የግፍ አገዳደል ወንጀል መፈጸሙን ለማረጋገጥ ወይም ለማቋቋም የሚታዩት ሁኔታዎች በአማራጭ የተዘረዘሩ ሁኔታዎች መሆናቸው እንጂ አንዱ ከሌላው ጋር በተደራራቢነት እና በጋራ የሚታዩ ጉዳዮች መሆናቸው አልተመለከተም። በመሆኑም የተጠሪን የወንጀል ድርጊት አፈጻጸም ከሥር ፍ/ቤት መዝገብ መረዳት እንደተቻለው በመጀመሪያ በቀን የመኖሪያ ቤቱን በር በመዘጋት በሟች ጨካኝነት የአካባቢው ሰው ደርሶ እንዳያስገለገው ማድረግ፣ ሟች ራሷን እንዳትከላከል በገመድ እጇን ወደ ኋላ ማሰሩ፣ እንዲሁም ሟችን በበር መቀርቀሪያ ግንባሯን መትቶ ከጣላት በኋላ ብልቷ ውስጥ እጅን በመክተት እጅግ ከፍተኛ ለሆነ ጉዳት መዳረግ ሲታዩ ተጠሪው የድርጊቱ ውጤት ይህንን እንዲያስከትል የፈለገ መሆኑንና አስቀድሞ ማሰቡን የሚያመለክቱ ከመሆናቸውም በላይ በሚስቱ የመዋለጃ አካል ላይ የዚህ አይነት ድርጊት መፈጸሙ ነውረኛ እና ጨካኝ መሆኑን በማያጠራጥር ሁኔታ የሚያመለክት ነው። ከላይ ለማመልከት እንደተሞከረው የተጠሪ የሀሳብ ሁኔታ ከድርጊቱ በመነሳት የሚገመት መሆኑ እንዳለ ሆኖ የድርጊቱ አፈጻጸም በራሱ እጅግ ጨካኝና ነውረኛ መሆኑን ያረጋግጣል። ከዚህም ባሻገር የክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ውሳኔውን ለማሻሻል መሠረት ያደረገው ሁኔታ የተጠሪን “የስንፈተ ወሲብ” ችግር ሕብረተሰቡ ከሚያደርስበት ተፅዕኖ አንፃር በማየት እንደሆነ በውሳኔው ተመልክቷል። ይህም ሁኔታ የተጠሪው የተፈጥሮ ችግር ቢኖር እንኳ ጋብቻቸውን ከማፍረስ አልፎ የሟችን ሕይወት ለማጥፋቱ እንደተገቢ ምክንያት ተደርጎ መወሰዱ አግባብነት የለውም። ባጠቃላይ የከፍተኛው ፍ/ቤት የተጠሪን የወንጀል ድርጊት አፈጻጸም በማስረጃ በማጣራት አግባብነት ባለው የወንጀል ሕግ አንቀጽ 522 /1/ ሀ ሥር የሰጠውን የጥፋተኝነት ውሳኔ እና ቅጣት የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት በቂ የሕግ ምክንያት ሳይኖረው መቀየሩ መሠረታዊ የሕግ ስሕተት ሆኖ ተገኝቷል።